

LISA
25 år

Föreningstidning för Riksförbundet Lärare i Svenska som Andraspråk – LiSA · Årgång 25 · 2014

LiSetten nr 2

FÖRSKOLA – GRUNDSKOLA – GYMNASIESKOLA – VUXENUTBILDNING

TEMA

Vad är ett läromedel?

Ann-Sofie Lindholm skrev eget läromedel

Läromedelstexter på gymnasiet

Sfi-eleverna som gör en tidning

Dessutom:

Lässtrategier på komvux

Hjälp eleverna till bästa möjliga uttal

Tack för att du betalat in medlemsavgiften!

Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk firar 25-årsjubileum och ser fram emot ett år fyllt av engagemang, aktiviteter och inspiration. Vi vill tacka alla våra medlemmar runtom i landet för att ni är med och stödjer vårt arbete!

Vi välkomnar även nya medlemmar till föreningen!

Emma Karlsson är en av 352 medlemmar i LiSA. Hon är aktiv i både Göteborgs lokalförening och i Riksförbundets styrelse. Tack för det, Emma!

Våra stadgar fastslår att Riksförbundets uppgifter är:

- att arbeta för ämnet svenska som andraspråk, dess ställning och utveckling i svenskt utbildningsväsende.
- att verka för att all undervisning av flerspråkiga elever ska utvecklas.
- att främja ämnesteoretisk och ämnesmetodisk utveckling i svenska som andraspråk.
- att verka för en adekvat lärarutbildning, kompletteringsutbildning, fortbildning i ämnet svenska som andraspråk och språkutvecklande arbetssätt.
- att verka för att andraspråkselevens tvåspråkighet ska främjas i undervisningen.
- att vara ett forum för samtliga lärare som undervisar flerspråkiga elever inom hela utbildningsväsendet.

Vi välkomnar alla som är intresserade av flerspråkiga elevers lärande att vara delaktiga i vårt arbete!

Om du har glömt att betala in medlemsavgiften för 2014 är det inte för sent. Betala in 280 kr så snart som möjligt så är du medlem ett år till och får ytterligare fyra fulladdade nummer av Lisetten hem i brevlådan!

**PlusGiro: 468 36 62-3
BankGiro: 5653-2054**

**Medlemsavgiften är 280 kr.
Studenter och pensionärer betalar 120 kr.
Skolor och institutioner som vill prenumerera på LiSetten betalar 460 kr.**

LiSetten nr 2

- 5** Ordföranden har ordet
- 6** LiSA-aktuellt
- 8** **TEMA** Vad är ett läromedel?
- 9** Skrev böckerna hon själv saknade
- 10** Ett levande läromedel
- 12** Att göra eget undervisningsmaterial och dela med sig – hur kan man tänka kring licenser?
- 13** Vad är framtidens läromedel enligt förlagen?
- 14** Flippat klassrum på sfi i Botkyrka
- 17** Egna mönstertexter blev läromedel för sfi
- 18** Nyanlända gymnasieelevers möte med läromedelstexter
- 20** Undervisa i uttal! Och extra mycket i prosodi!
- 22** Explicita lässtrategier kan hjälpa vuxna andraspråksinlärare
- 25** En bok om identitet och nutidshistoria
- 26** ”Kära Kristina! Jag förstår din hemlängtan väl.”
- 27** Notiser
- 28** Bokrecensioner
- 30** SVAmmel

Redaktionen vill rikta ett stort tack till alla som hjälpt till att göra nr 2 av LiSetten 2014. Riksredaktionen skulle uppskatta läsarnas reaktioner på tidningens innehåll och utformning. Skicka in texter och bilder för att sprida era erfarenheter till kollegor runt om i landet. Respektive skribent ansvarar för sin text.

Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

Årgång 25 av LiSetten, fyra nr/år
Upplaga: 1000 exemplar
ISSN: 1101-5128

Ansvarig utgivare

Linda Castell

Adress

Grytbergsringen 10
595 31 Mjölby

LiSettenredaktionen

Linda Castell, Annelie Drewsen och
Eva Westergren Holgén.

Annonsbokning

Emma Karlsson
emma.karlsson80@gmail.com

Original och tryck

Trydells Tryckeri, Laholm
www.trydells.se

Prenumerationspris 2014

Skolenheter, myndigheter,
institutioner 460 kr/år

Medlemsavgift 2014

I medlemsavgiften, 280 kr,
ingår prenumeration på LiSetten.
Studenter och pensionärer 120 kr.

Hur blir jag medlem?

Betala in 280 kronor på Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk plusgiro 468 36 62-3. Ange namn, adress och val av eventuell lokalförening. Prenumeration till skolor och institutioner: betala 460 kronor. Ange fakturaadress och utdelningsadress.

Plusgiro

468 36 62-3

Bankgiro

5653-2054

Org nummer

802014-3338
Föreningstidningen LiSetten
är momsbefriad.

Annonsering i LiSetten

Helsida (satsyta) 180x260 mm	6 300 kr
Sista sidan (satsyta) 180x230 mm	7 800 kr
Halvsida liggande 180x130 mm stående 85x260 mm	4 000 kr
Kvartsida liggande 180x65 mm stående 85x130 mm	2 000 kr

Hemsida

www.lisa-riks.se

Twitter

twitter.com/lisa_riks

Facebook

www.facebook.com/RiksLiSA

Vid utebliven tidning

kontakta Berit Renqvist, matrikelansvarig och kassör
berit.renqvist@skol.lulea.se

Omslagsbild

Läraren och läromedelsförfattaren
Ann-Sofie Lindholm fotograferad av
Eva Lindblad

Medverkande

i detta nummer

Susanne Grahn är utbildad gymnasielärare i historia, svenska och svenska som andraspråk. Hon har arbetat fem år inom vuxenutbildningen i Jönköpings kommun. Susanne är numera adjunkt i svenska på Höskolan i Skövde, där hon undervisar på Korta vägen, en utbildning för utländska akademiker. Hon skriver om att använda Vilhelm Mobergs Utvandrarserie i andraspråksundervisningen.

Bosse Thorén har undervisat i sfi och svenska som andraspråk för vuxna och ungdomar mellan 1977 och 2008, då han disputerade på en avhandling om svensk prosodi i ett andraspråksdidaktiskt perspektiv. Sedan dess har han varit lärarutbildare och forskare vid Höskolan Dalarna och Umeå universitet. Han har skrivit ett antal läromedel och artiklar om fonetik och uttalsundervisning. (Se www.bossethoren.se)

Karoline Holmgren är specialpedagog och ämnesbehörig i svenska som andraspråk och arbetar på Språkintrödningsprogrammet vid Tannbergsskolan i Lycksele. Karoline leder också ett EU-finansierat utvecklingsprojekt med fokus på hur skolan bättre kan stödja elever med annat modersmål än svenska. Läs hennes artikel om nyanlända gymnasieelevers möte med läromedelstexter.

Styrelsen

Riks-LISA, Riksförbundet lärare i svenska som andraspråk

Ordförande

Linda Castell
linda.castell@linkoping.se

Ordinarie ledamöter

Annelie Drewsen,
vice ordförande/huvudredaktör Lisetten
annelie.drewsen@comhem.se

Berit Renqvist, kassör
berit.renqvist@skol.lulea.se

Monica Lindvall, sekreterare
monica.lindvall@andrasprak.su.se

Eva Westergren Holgén, redaktör Lisetten
eva.westergren.holgen@gmail.com

Emma Karlsson, annonser
emma.karlsson80@gmail.com

Josefin Barkelius, sociala medier
Josefin.barkelius@gmail.com

Camilla Persson,
recensioner/sociala medier
camilla.persson@edu.lycksele.se

Sara Mörtzell, hemsida/sociala medier
sara.mortsell@gmail.com

Suppleanter

Matilda von Bahr, matrikelansvarig
matilda@primal.se

Barbara Tuveesson
barbara.tuveesson@gmail.com

Revisor

Sonja Wolf
sonja.wolf@telia.com

Revisorsuppleant

Anna Hedlund
snigeluren@hotmail.com

Valberedning

Svjetlana Cvijetic (sammankallande)
Svjetlana.cvijetic@linkoping.se
Sara Persson
Eva-Lena Ståhl

Kontaktpersoner

för lokalföreningar

Göteborgs-LISA

Jessica Marander
jessica.marander@gmail.com

Stockholms-LISA

Anna Hedlund
snigeluren@hotmail.com

Skåne-LISA

Maria Rubin
maria.rubin78@gmail.com

Utgivningsplan 2014

Nr	Manusstopp	Utgivning
1	31 januari	7 mars
2	4 april	9 maj
3	29 augusti	3 oktober
4	31 oktober	5 december

Anpassar vi oss utifrån elevernas referensramar?

Text: Linda Castell

Detta nummer av LiSetten handlar om läromedel. Vad är egentligen ett läromedel och hur väl passar olika läromedel eleverna? Hur ofta diskuterar ni läromedel på er skola och vad de olika valen innebär för era elever?

Så här står det i Skolagen 1 kapitlet, Inledande bestämmelser, 4 §:

I utbildningen ska hänsyn tas till barn och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar och tillgodogöra sig utbildningen.

Låt oss fundera över detta och hur det har med val av läromedel att göra. Faktum är att det är en väldigt viktig sak att tänka på. Jag har fått kommentarer från kollegor åtskilliga gånger att en elev har svårigheter att läsa. Eleven kan avkoda men förstår inte innehållet. Vid närmare kartläggning visar det sig att eleven inte alls har några problem att läsa eller förstå en text men i just det fallet förstod inte eleven texten, därför att texten inte var anpassad till elevens referensramar.

Valet av texter och läromedel är något som ständigt behöver diskuteras så att vi ger eleverna de bästa förutsättningarna för att klara skolan. Sedan är det ju alltid lika viktigt att förbereda eleven ordentligt genom att tillsammans gå igenom eventuella svårigheter inför textläsningen. ■■■

KURSER

Formativ bedömning i sfi - att utveckla lärande med hjälp av bedömning

När du använder bedömning som ett pedagogiskt verktyg i syfte att utveckla lärande så kallar vi det formativ bedömning. För att lyckas behöver du löpande synliggöra målen och visa på nästa steg. Vilka särskilda förutsättningar har sfi för att arbeta med bedömning för lärande? Välkommen till en utbildning som ger dig många praktiska exempel och verktyg kopplade till sfi.

• Går formativ bedömning att kombinera med sfi?	Stockholm	9 okt
• Att knyta bedömningen till elevens läroplan	Malmö	15 okt
• Synliggör lärandet och öka motivationen	Göteborg	16 okt
• Utveckla verksamheten och samsynen	Umeå	24 okt

2 200 kr exkl moms
Kaffe och lunch ingår

Gränsöverskridande lärande på sfi! - undervisning som utgår från elevernas villkor

Lärandet är gränsöverskridande! Det handlar om att utgå ifrån elevernas erfarenheter och förutsättningar. Språkkunskaper blir relevanta då de sätts i ett sammanhang. Hur kan sfi-undervisningen kombineras med andra verksamheter på ett relevant sätt? Vilket stöd behöver lärare och elev för att få det att fungera i praktiken? I utbildningen arbetar vi med verktyg som underlättar då du vill synliggöra lärandet och bredda undervisningen utanför skolan. Du får också en modell för hur lärarna kan samarbeta kring elevernas utbildning.

• Flexibilitet, individualisering och kvalitet	Stockholm	22 okt
• Sudda ut gränserna mellan lektion och lärande	Malmö	5 nov
• Skapa en språklig miljö som gynnar flerspråkliga elevers lärande	Göteborg	6 nov
• Tydliga sammanhang - tydliga mål		

2 200 kr exkl moms
Kaffe och lunch ingår

Vi utvecklar Sveriges viktigaste människor

www.lararfortbildning.se • 08-737 68 00

LÄRAR
FORTBILDNING AB

Årsmöte med Göteborgs-LiSA

Onsdagen 9 april höll Göteborgs-LiSA sitt årsmöte på Hermods i Göteborg. I samband med årsmötet erbjöds en presentation av skönlitteratur och läromedel.

Lena Maria Nordstrand presenterade material från Nypon förlag och Vilja förlag. Hon talade också om vikten av läsningen av skönlitteratur, lästräning, lättläst och att vara en del av demokratin.

Unni Brandeby har skrivit läromedlet ”Hör och härma”. Hon presenterade materialet och berättade om sitt arbete med att ta fram läromedlet. Det gavs många handfasta och bra tips på hur uttalsövningar kan göras roliga och givande.

Vid årsmötet valde flera styrelsemedlemmar att avsäga sig sina uppdrag. Ordförande Charlotte Fri, kassör Kerstin Larsson Tannerud, Fredrik Harstad och Maria Wernberger avgår. Vi tackar alla för deras tid i LiSA och hoppas ses på framtida träffar. Det finns nu fyra styrelsemedlemmar kvar och arbetet med att finna nya aktiva deltagare har påbörjats. Är ni intresserade av att delta eller har ni tips på någon som kan tänkas vara intresserade kontakta gärna oss. (jessica.marander@gmail.com)

Vår nästa träff blir den 21 maj, klockan 18 på Folkuniversitetet. Då får ni lyssna till Tomas Jansson (kurator och leg. psykoterapeut på Kris och Traumamottagningen i Göteborg) som föreläser om trauma och skolans pedagogiska insatser. Välkomna!

Emma Karlsson,
Göteborgs-LiSA

Här är nya styrelsen

På LiSA:s årsmöte den 26 april valdes en ny styrelse. Redan dagen efter konstituerade sig styrelsen på sitt första styrelsemöte. Så här ser vi ut! En närmare presentation kommer i nästa nummer av LiSetten. Tills dess kan du läsa mer på www.lisa-riks.se.

LiSA:s nya styrelse består av Sara Mörtsell, Annelie Drewsen, Matilda von Bahr, Josefin Barkelius, Linda Castell, Berit Renqvist, Monica Lindvall, Emma Karlsson och Camilla Persson. Eva Westergren Holgén och Barbara Tuve sson saknas på fotot.

Årsmöte i Stockholms-LiSA

Måndagen den 7 april hade LiSA Stockholm årsmöte. Till ny styrelse valdes Anna Hedlund (ordförande), Meta Lindberg-Attlerud, Janiche Opsahl, Patricia Lendenius, Ann Linge, Eva-Lena Sörman och Eva-Lotta Presto. Till revisor valdes Erik Lendenius och till valberedning Sara Mörtsell. Årsmötet hade också en mycket intressant diskussion kring framtida medlemsaktiviteter där vi redan planerat in en eftermiddag med Anne-Marie K rling, en eftermiddag om läromedel samt ytterligare en med genrepagogik som tema.

LiSA har fått en ny hemsida

Under det gångna året har styrelsen arbetat för att förnya LiSA:s hemsida. Nu är flytten äntligen klar och den nya hemsidan igång.

Adressen är samma som tidigare och informationen är i stort sett densamma. Sidan är anpassad till mobiltelefoner och surfplattor.

Den nya hemsidan är gjord i Wordpress, ett verktyg som är enkelt att arbeta i och som många redan är bekanta med. Ambitionen är att hemsidan nu ska kunna bli mer levande och att fler ska kunna hjälpa till att uppdatera och att rapportera från föreningens olika aktiviteter. Vi hoppas också att det ska bli möjligt att öppna en funktion för att betala medlemsavgiften via hemsidan i framtiden.

Annelie Drewsen,
Riks-LiSA

Riks-LiSA på ”Flerspråkighet i fokus”

Den 13-14 mars arrangerade Gothia Fortbildning AB sin årliga konferens ”Flerspråkighet i fokus”. I år var Riks-LiSA på plats. Glädjande nog visade konferensdeltagarna stort intresse för vår monter. Vi mötte många av våra befintliga medlemmar samt en hel del icke-medlemmar, som vi hoppas väljer att bli medlemmar i LiSA. Vi hamnade i många intressanta diskussioner om hur svenska som andraspråk organiseras i olika kommuner. Både solskenshistorier och olika dilemman avhandlades. Vi sålde dessutom många lösnummer av våra tre senaste LiSetten med tema kartläggning, digitala verktyg och ämnet svenska som andraspråk. Tack alla ni som kom förbi vår monter!

Själva konferensen lockade ca 500st deltagare från hela Sverige. Deltagarna fick lyssna på många olika seminarier gällande flerspråkighet, allt från förskolan till vuxenutbildningen. Denna konferens kan varmt rekommenderas. Min behållning under dessa två dagar var Josefin Nilsson från Örebro som med konkreta exempel och med stor inlevelse berättade om vikten av att arbeta med lässtrategier samt Milad Mohammadi som med ett ödmjukt och gripande sätt fånglade oss med sin egenupplevda historia.

Linda Castell,
ordförande i Riks-LiSA

TEMA

VAD ÄR ETT LÄROMEDEL?

Vad är egentligen ett läromedel – en bok, en film eller en webbplats? Går det att hitta det perfekta läromedel? Ska man köpa ett förlagsproducerat läromedel eller göra sitt eget undervisningsmaterial? Vad funkar bäst för just mina elever och deras behov?

I detta temanummer av LiSetten undersöker vi läromedel ur olika infallsvinklar. Möt förlag och läromedelsförfattare, lär sig mer om licenser för att dela ditt eget undervisningsmaterial med fler och läs om vilka utmaningar nyanlända ungdomar möter när de läser läromedelstexter.

Tack till alla som har medverkat i detta temanummer!

Bild: Domenico Fetti [Public domain], via Wikimedia Commons

Foto: Blue Plover [CC-BY-SA:3.0] via Wikimedia Commons

I Lgr 11 slås fast att rektorn har ett särskilt ansvar för att "skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel". Bilder från Wikimedia Commons.

Från LiSA:s Facebooksida:

"LÄROMEDEL ÄR LITE AV VARJE ... Har ännu inte funnit EN BOK som kan fungera för allt vad jag gör i klassrummet, men det finns – säkert!? Använder hellre skönlitteratur direkt från biblio-hyllan eller dagsfärsk tidningsartiklar som intresserar eleverna eller YouTubeklipp eller ... ja, eller så tillverkar jag själv vad eleverna behöver!"

Maria Pettersson

"Jag och min kollega har en bok som vi är mycket nöjda med på grundläggande svenska som andraspråk. Bokens texter och tillhörande uppgifter väcker intresse för läsning men även för diskussioner. Den innehåller även avsnitt med språkkunskap som är en bra brygga för vidare studier på SAS. Däremot tycker jag att det är svårt att hitta något lika bra för sfi. Jag är även lite förvånad över att det finns så dåligt utbud av hörförståelse för sfi."

Maria Martinsson

Vad tycker du om artiklarna i detta nummer? Saknar du något? Är det något du tycker är särskilt intressant? Hör av dig till oss eller skriv ett inlägg på vår Facebooksida!